

โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

Elderly Welfare Project for Developing the Quality of Life Elderly Person the Case Study of Nabua Sub-District Mueang District Surin Province

กิตติศักดิ์ ร่วมพัฒนา^{1*} อภิสรา ใจกล้า² วรรณพร อันสุริ² ณัฐฐนิช ทิวคู²
E-mail: ruampattana@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” เป็นการศึกษาเชิงแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นเชิงปริมาณ(Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุ 2) เพื่อศึกษาโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 3) เพื่อเสนอแนวคิดและการแก้ไขปัญหา ในโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปพัฒนา โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 คน และแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรการคำนวณของทาโรยามาเน่ ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.09$, $SD.=0.17$)
2. โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.70$, $SD.=0.95$)
3. เสนอแนวคิดและการแก้ไขปัญหา ในโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ข้อเสนอแนะแนวคิด คือ 1) ต้องให้รัฐสนับสนุนเงินให้มากขึ้น 2) ต้องการให้รัฐเข้ามาสอบถามความเป็นอยู่ 3) ต้องการได้รับความดูแลและติดตามผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอการแก้ไขปัญหา คือ 1) ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางานให้เหมาะกับช่วงวัย 2) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานช่องทางจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตของผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ สวัสดิการ

Abstract

Research study on “Elderly welfare project for developing the quality of life elderly person: in the case study of Nabua sub-district Mueang district Surin province.” This research is a mixed-method study which is quantitative research and qualitative research. The objectives are 1) to study the effectiveness of the elderly welfare project. 2) to study the elderly welfare project that affects the quality of life of the elderly. 3) to propose ideas and solutions in the elderly welfare project that affects the improved quality of life elderly. The results of the study will be used to develop elderly welfare program that affects the Improvement of quality of life for the elderly: case study Nabua sub-district Mueang Surin district Surin province by collecting information from related documents from the interview to village assistant headman, the village headman, 4 people, and the questionnaire about the elderly welfare program affecting the quality of life improvement to 400 samples elderly people. The samples were determined using Taro Yamane to computational formula, and the confidence level was set at 95%. The results of the study, it was found that:

1. Efficiency of the elderly welfare program overall was moderate level. ($\bar{x} = 3.09$, $SD.=0.17$)
2. The elderly welfare project that affects the quality of life of the elderly overall was moderate level. ($\bar{x} = 3.70$, $SD.=0.95$)
3. Propose ideas and solutions in the elderly welfare project that affects the quality of life elderly improvement. 1) They need government to support money welfare. 2) They want the government to ask them

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

well-being. 3) They want to receive care and follow-up. The relevant agencies problem solving were: 1) Promoting vocational training and providing jobs to suit the age range; 2) Promote, support and coordinate distribution channels for products that produced by the elderly.

Keywords: quality of life, elderly person, welfare

ความเป็นมาของปัญหา

เนื่องจากในปัจจุบันผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนและจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในแง่ของจำนวนและสัดส่วนของประชากรทั้งหมด ดังนั้นจึงเป็นที่สนใจของนักวิชาการ นักศึกษาและประชาชนทั่วไป สังคมไทยกำลังเปลี่ยนไปสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นภายในช่วงเวลาอันสั้นเมื่อ 30 ปีที่แล้ว ใน พ.ศ. 2533 ประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุอยู่ประมาณ 4 ล้านคน หรือราวร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ หลังจากนั้นอีก 20 ปี ใน พ.ศ. 2543 จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มเป็นเกือบ 6 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนผู้สูงอายุเกือบ 7 ล้านคน ปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) มีจำนวนผู้สูงอายุ 12 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 18 ของคนไทยทั้งประเทศ การเพิ่มจำนวนและสัดส่วนของประชากรที่อายุ 60 ปีขึ้นไป ทำให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในสถานการณ์ที่มีผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้น อายุเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ จากการศึกษาวิจัยที่ผู้สูงอายุเผชิญที่ยืนยาวออกไป คุณภาพชีวิตในวัยสูงอายุก็อาจจะสามารถยืดยาวออกไปได้ด้วยเช่นกัน สังคมไทย ผู้สูงอายุมีหน้าที่เลี้ยงดู ให้คำแนะนำอบรมสั่งสอน และเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตให้กับสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งยังมีบทบาทสำคัญต่อชุมชน โดยคนในชุมชนส่วนใหญ่มักจะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้สูงอายุ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และด้วยสถานะสังคมไทยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของโลก ในปัจจุบันประเทศไทยมีผู้สูงอายุมีจำนวน 10,666,803 คน คิดเป็นร้อยละ 16.06 (กรมกิจการผู้สูงอายุ. 2562) คาดว่าในปี พ.ศ. 2579 จะมีจำนวนสัดส่วน ผู้สูงอายุเกือบ 1 ใน 3 ของประเทศ แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทุกหน่วยงานและรวมถึงทุกคนในสังคมต้องเตรียมการรับมือ ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการเตรียมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุ คือนโยบายการลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ คือเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียมระบบการดูแลในบ้าน สถานพักฟื้น และโรงพยาบาลที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัวรวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ รัฐจึงออกนโยบายและกฎหมายด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งปัจจุบันในปีพ.ศ. 2561 มีการใช้งบประมาณอยู่ที่ 277,925 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาผู้สูงอายุ โดยเฉพาะด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่แม้จะมีเบี้ยยังชีพเป็นจุดเด่นของการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม แต่การใช้ช่วงอายุเป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียวกลายเป็นจุดอ่อนของนโยบาย เนื่องจากต้องสูญเสียงบประมาณในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่ไม่จำเป็นและมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านอื่นมากกว่า เช่น ระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ. 2562)

จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างหรือ "อีสานใต้" มีชื่อเสียงด้านการเลี้ยงช้าง การทอผ้าไหม ข้าวหอมมะลิสุรินทร์ มีผู้คนหลายเผ่าพันธุ์และภาษา อาทิ เขมร กูย และลาว (ไทยอีสาน) มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 11 และมีพื้นที่กว้างเป็น อันดับที่ 24 เมืองสุรินทร์เป็นเมืองเก่าแก่มีประวัติความเป็นมายาวนาน มีวัฒนธรรมที่สั่งสมสืบทอดมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน จังหวัดสุรินทร์ มีการพัฒนาและขยายตัวอย่างรวดเร็ว จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีชุมชนเกษตรกรรมมาก มีประชากรทั้งชายและหญิงประมาณ 1,378,729 คน ซึ่งหากจำแนกเป็นผู้สูงอายุจะมีประชากรผู้สูงอายุราวประมาณ 232,611 คน โดยแยก เป็น ชาย 104,217 คน หญิง 128,394 คน อำเภอเมืองสุรินทร์มีประชากรประมาณ 217,626 คน มีประชากรผู้สูงอายุราวประมาณ 39,965 คน โดยแยก เป็นชาย 17,743 คน หญิง 22,222 คน

ตำบลนาบัวเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอเมืองสุรินทร์ ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2539 ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองสุรินทร์ ไปทางทิศใต้ประมาณ 20 กิโลเมตร ตำบลนาบัวแบ่งการปกครองเป็น 19 หมู่บ้าน จากจำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาบัว มีประชากรทั้งชายและหญิง รวมทั้งหมด 12,346 คน และมีจำนวนผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป ชาย 1,214 คน หญิง 1,607 คน รวมประชากรผู้สูงอายุ 2,821 คน ตำบลนาบัว เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่ไม่ได้รับการพัฒนาผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้านทั้งสภาพแวดล้อม ร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และการดำรงชีวิตประจำวัน เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในตำบลนาบัวในระดับมากของปัญหาผู้สูงอายุซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายให้กับภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นการจ่ายสวัสดิการในการครองชีพของผู้สูงอายุที่ล่าช้า การ

แบบรับภาระของบุตรหลานซึ่งเป็นวัยทำงานที่มีต่อผู้สูงอายุในสัดส่วนที่ไม่สมดุล (คັນสนีย์ มโนสุจริต. 2550) การถูกทอดทิ้งและถูกละเลยจากบุตรหลาน การถูกรังแกทางจิตใจจากบุตรหลานหรือคนในครอบครัวโดยคำพูดและการไม่ให้เกียรติผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุ
2. เพื่อศึกษาโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
3. เพื่อเสนอแนวคิดและการแก้ไขปัญหา ในโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีแบบผสม (Mixed Method) โดยทำการศึกษาทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ควบคู่กันแบบอิสระจากกันในแต่ละระเบียบวิธีวิจัย จากนั้นจึงนำผลการศึกษาที่ได้แต่ละแบบมาผสม (Mixed Method) ในขั้นตอนสุดท้าย (Creswell. 2012) ดังรายละเอียดการวิจัยแต่ละวิธีดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุในตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป โดยรายละเอียดประกอบด้วย

2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 2,821 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลนาบัว. 2563)

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุในตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ด้วยการใช้สูตรการคำนวณกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ. 2549) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดตัวอย่าง 398 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

2.2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้สูงอายุ เกี่ยวกับโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน 4 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้สูงอายุ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

2.2.2 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ดำเนินการศึกษาวិเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ 3 ด้าน ได้แก่ ประสิทธิภาพโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิต และแนวคิดและการแก้ไขปัญหา ในโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเป็นงานวิจัยตั้งแต่ปี 2558 ถึงปัจจุบัน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คือ แบบสอบถาม ด้านโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด (Open End) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2 แบบสัมภาษณ์โดยมีข้อสัมภาษณ์เกี่ยวกับโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ออกพื้นที่เก็บข้อมูลกับผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบสอบถามตามที่คุณวุฒิ 3 ท่านได้ตรวจสอบเครื่องในการวิจัย (IOC : Index of item objective congruence) ใวนั้น ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 400 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้นำชุมชน และผู้สูงอายุจำนวน 4 คน โดยเลือกแบบเจาะจง และการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมายของข้อมูลต่อไป

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการถอดเทปที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลอย่างละเอียดชนิดคำต่อคำ ประโยคต่อประโยค และจัดพิมพ์จำแนกเป็นรายบุคคลสังเคราะห์จากคำตอบโดยการพิจารณาจากความถี่ของคำตอบแต่ละบุคคล คำตอบใดมีคำตอบเหมือนกันมากที่สุด ถือว่ามีคำตอบที่สำคัญที่สุด

ผลการวิจัยเอกสาร

1. คุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต หมายถึงชีวิตของบุคคลที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นภาระและไม่ก่อให้เกิด ปัญหาแก่สังคมเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสามารถดำรงชีวิตที่ชอบธรรมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และค่านิยมสังคม ตลอดจนแสดงหาสิ่งทีตนปรารถนาให้ได้มาอย่างถูกต้องภายใต้เครื่องมือและทรัพยากรที่มีอยู่คุณภาพชีวิต ประกอบด้วย 4 ด้าน จิรา ภรณ์ เกสร (2560)

1) ทางด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึก สุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด และบุคคลจะต้องมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ อันเป็นผลตอบ สนองมาจาก ปัจจัยพื้นฐานฯ

2) ทางด้านจิตใจ (Psychological domain) คือ การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเองการรับรู้ถึงความคิดความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และบุคคลจะต้องมีสภาวะจิตใจที่สมบูรณ์ร่าเริงแจ่มใสไม่วิตกกังวล มีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตตนเองครบถ้วนและสังคม สิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยในชีวิตฯ

3) ทางด้านสังคม (Social relationship) คือ บุคคลสามารถดำรงชีวิตภายใต้บรรทัดฐาน และค่านิยม ของสังคมใน ฐานะเป็นสมาชิกของสังคมได้อย่างปกติสุขฯ

4) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ ว่า ตนมีชีวิต อย่างอิสระมีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่างๆ

2. ผู้สูงอายุ

ณรงค์ คุณสุข (2559) ได้สรุปว่า ผู้สูงอายุโดยทั่วไป หมายถึงผู้ที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป แต่มีผู้ให้ความหมายไว้หลาย ประการ มีทั้งลักษณะใกล้เคียงและแตกต่างกันเพื่อที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินความเป็นผู้สูงอายุของบุคคลการที่จะตัดสินว่า บุคคลใดเป็นผู้สูงอายุนั้นจะพิจารณา ถึงอายุเพียงอย่างเดียวคงไม่เหมาะสม ทั้งในแง่ของความช้าหรือความเร็วสำหรับข้อพิจารณาการ เป็น ผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

ประการที่ 1 กำหนดโดยกาลเวลาหรือการตัดสินใจโดยอายุ เช่น ประเทศไทยถือว่าผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นผู้สูงอายุ

ประการที่ 2 เกิดขึ้นตามความเป็นจริงหรือตามสภาพที่พบเห็น โดยพิจารณาจากความเสื่อมโทรมของสังขารและ สภาพอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละคน เนื่องจากผู้ที่อายุเท่ากันอาจมีสภาพร่างกายและจิตใจที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีอายุต่างกัน อาจมีสภาพ ร่างกายและจิตใจใกล้เคียงกันได้ ส่วนการพิจารณาความมีอายุอาจมองได้หลายอย่าง

2.1 ผู้สูงอายุ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Elderly person เป็นสภาวะของบุคคลที่มีอายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีความอ่อนแอ ทางร่างกายและจิตใจ มีเจ็บป่วยหรือความพิการเกิดร่วมด้วย เป็นวัยที่ เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ความเสื่อมทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งจะมี ความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล วัยสูงอายุเป็นระยะสุดท้ายของชีวิตอาจยาวนาน 10-20 ปี หรือมากกว่านั้น ถ้ามีการเตรียมตัวเตรียม ใจ ก่อนเข้าสู่วัยนี้มาตั้งแต่วัยกลางคน จะสามารถปรับตัวรับบทบาทวัยสูงอายุได้สมควรแก่ฐานะ ซึ่งเกณฑ์การตัดสินความชรา อยู่ที่ 60 ปีที่ใช้กำหนดผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นคนชราหรือผู้สูงอายุซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเกณฑ์ที่อิงกลุ่มประเทศโลกที่สาม

ดังนั้นองค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้จัดการประชุมสมัชชาโลกเรื่องผู้สูงอายุเมื่อปีพ.ศ. 2525 ณ กรุงเวียนนา ประเทศ ออสเตรเลีย ได้ให้ความหมาย ผู้สูงอายุคือบุคคลทั้งเพศชายและหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และมีการแบ่งเกณฑ์อายุตามสภาพของ การมีอายุเพิ่มขึ้น ดังนี้ องค์การสหประชาชาติ (ทิพย์อรุณ สมภู. 2552 อ้างตาม United Nations, ม.ป.ป.)

1) ผู้สูงอายุ (Elderly)	มีอายุระหว่าง 60-75 ปี
2) คนชรา (Old)	มีอายุระหว่าง 76-90 ปี
3) คนชรามาก (Very-old)	มีอายุระหว่าง 91 ปีขึ้นไป

2.2 ทฤษฎีที่อธิบายถึงการสูงอายุนั้นอาจแบ่งได้เป็น 3 ทฤษฎี ดังต่อไปนี้ นัศรียา สือมะ. (2557)

2.2.1 ทฤษฎีทางชีววิทยา ได้อธิบายถึงกระบวนการทางสรีรวิทยาและการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างของอวัยวะ ต่างๆ ของทั้งการสูญเสียความสามารถในการต้านทานโรค พบว่า ในทุกระดับของชีววิทยาดังแต่เซลล์ เนื้อเยื่อ อวัยวะ ระบบอวัยวะ จะต้องมีการเสื่อมและการตายเกิดขึ้น

2.2.2 ทฤษฎีทางจิตวิทยา เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้สูงอายุ นั้น เป็นการ พัฒนาและปรับตัวเกี่ยวกับสติปัญญา ความนึกคิด ความจำและการรับรู้แรงจูงใจ รวมทั้งสังคมที่อยู่อาศัย และประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคลจะผลักดันให้มีบุคลิกแตกต่างกันไป และมนุษย์จะมีช่วงการเปลี่ยนแปลง คือ ช่วงต่อของชีวิต ซึ่งล้วนแต่เป็นภาวะวิกฤต การที่บุคคลสามารถผ่านช่วงวิกฤตในชีวิตแต่ละระยะได้ดีเพียงใดก็จะส่งผลถึงการพัฒนาบุคลิกภาพในอนาคตคือการเป็นผู้สูงอายุ

2.2.3 ทฤษฎีทางสังคมวิทยา เป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุ มีสถานะทางสังคมที่เปลี่ยนไป เพราะมนุษย์จะต้องมีการพัฒนาในแต่ละบุคคล และสิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อการปรับตัว ทฤษฎีนี้เชื่อว่าถ้าสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจะทำให้สถานะของผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3. สวัสดิการสังคม (Social Welfare)

ระพีพรหม คำหอม (2554) ได้กล่าวถึงสวัสดิการสังคมไว้ว่า เป็นระบบการจัดสรรและจัดการบริการสังคมในลักษณะของ โครงการหรือบริการต่างๆ ให้กับทุกคนในสังคมภายใต้ หลักสิทธิความเท่าเทียมกันความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคม การพัฒนาสังคมโดยรวม รวมทั้งการสร้างระบบความมั่นคงของมนุษย์ในสังคมในระยะยาว

สวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์ อย่างดียิ่ง และยิ่งถือว่าเป็นหลักคุณภาพชีวิตที่ดีทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างราบเรียบ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์มิผู้ให้ความหมายของงานสวัสดิการสังคมไว้มากมาย ดังนี้

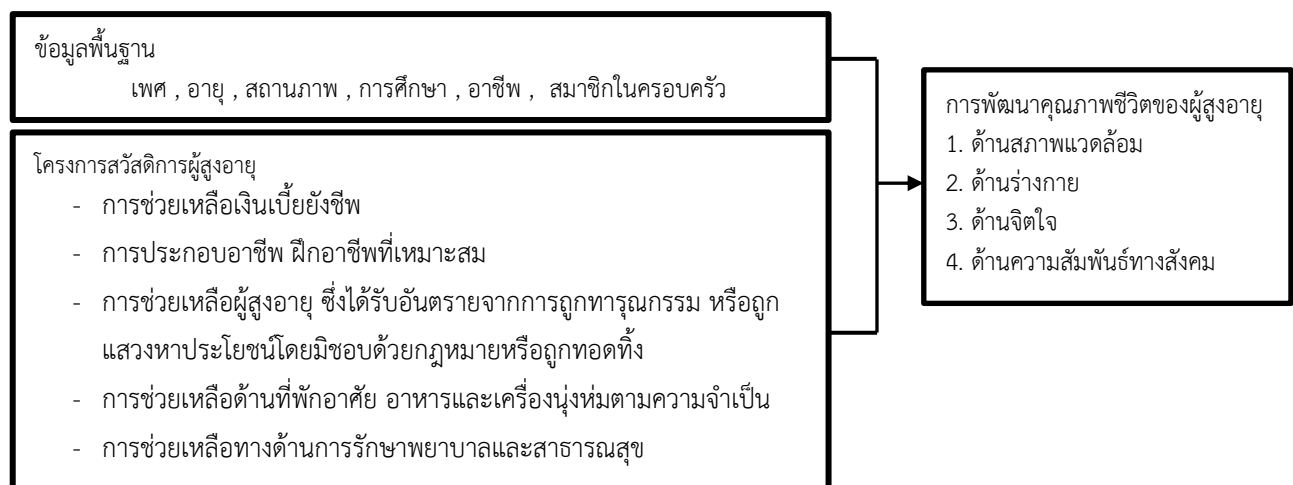
วันทนี วาสิกะสิน (2547) อ้างตาม Encyclopedia of Social Work (1971) ได้ให้ความหมายว่า สวัสดิการสังคม หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานทั้งของรัฐบาลและอาสาสมัคร เพื่อมุ่งป้องกันและขจัดปัญหาสังคมหรือปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลกลุ่ม และชุมชน

วันทนี วาสิกะสิน (2547) ได้ให้ความหมายว่า สวัสดิการสังคมหมายถึง กิจกรรมที่รัฐบาลและเอกชนทุกระดับ จัดให้มีขึ้นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อประกันความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน โดยอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้จากหลายสาขา ไม่เฉพาะแต่นักสังคมสงเคราะห์เท่านั้น ทั้งนี้จุดศูนย์กลางของงานสวัสดิการสังคมคือประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีและมีหลักประกัน งานสวัสดิการไม่เพียงแต่จะช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาแก่บุคคลที่ประสบความเดือดร้อนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงมาตรการป้องกันและส่งเสริมสวัสดิการสังคมให้ดีขึ้นด้วยประการที่สำคัญสวัสดิการสังคมถือเป็นส่วนหนึ่งของงานพัฒนาสังคม

สรุปได้ว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง สิทธิพื้นฐานทางสังคมที่ประชาชนในประเทศจะได้รับจากภาครัฐเป็นสิ่งที่แสดงถึงความกินดีอยู่ดี มีความสุขตามสภาวะ เป็นประโยชน์ตอบแทน ด้านต่าง ๆ ซึ่งทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น

4. กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเรื่องโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุใน ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยบูรณาการมาจากแนวคิดเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเป็นความรู้พื้นฐานในการทำวิจัย จะประกอบด้วย องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุ พบว่า โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุกรณีศึกษา ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.09$, S.D. = 0.17)

ตารางที่ 1 โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุ

โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุ	\bar{x}	S.D	ระดับ	ลำดับ
1. ท่านได้รับเงินจากโครงการเพียงพอ	1.53	0.74	น้อย	12
2. ท่านได้รับการประกอบอาชีพหรือ ฝึกอาชีพที่เหมาะสม	2.40	1.22	น้อย	9
3. ท่านได้รับความสะดวกและความปลอดภัยในชีวิต	4.06	0.89	มาก	1
4. ได้รับการช่วยเหลือทางด้านการรักษาพยาบาล	4.05	0.90	มาก	2
5. ได้รับความช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ	3.81	0.88	มาก	5
6. ท่านได้รับการช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง	2.49	1.15	น้อย	8
7. ท่านได้รับการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตผ่านการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้สูงอายุ	2.09	1.13	น้อย	11
8. ท่านได้รับการกั๊ยมกองทุนผู้สูงอายุ(โดยไม่มีดอกเบี้ย)	1.36	0.77	น้อยที่สุด	13
9. ได้รับการลดหย่อนค่าโดยสารในการเดินทาง	2.30	1.19	น้อย	10
10. เงินสวัสดิการผู้สูงอายุได้รับตรงเวลา	3.88	0.95	มาก	3
11. รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ	3.78	0.87	มาก	7
12. การให้บริการของเจ้าหน้าที่	3.82	0.77	มาก	4
13. เจ้าหน้าที่ให้บริการท่านด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน	3.80	0.79	มาก	6
14. เจ้าหน้าที่มีความเป็นธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เรียกร้องผลประโยชน์	3.88	0.96	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.09	0.17	ปานกลาง	-

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ประเด็น เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ได้รับความสะดวกและความปลอดภัยในชีวิต ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.89) รองลงมาคือ ได้รับการช่วยเหลือทางด้านการรักษาพยาบาล ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.90) เจ้าหน้าที่มีความเป็นธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เรียกร้องผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.96) เงินสวัสดิการผู้สูงอายุได้รับตรงเวลา ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.95) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.77) ได้รับความช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.88) เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.79) และรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.87) ระดับน้อย จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ ได้รับการช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 2.49$, S.D. = 1.15) รองลงมาคือ ได้รับการประกอบอาชีพหรือ ฝึกอาชีพที่เหมาะสม ($\bar{x} = 2.40$, S.D. = 1.22) ได้รับการลดหย่อนค่าโดยสารในการเดินทาง ($\bar{x} = 2.30$, S.D. = 1.19) ได้รับการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตผ่านการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 2.09$, S.D. = 1.13) และได้รับเงินจากโครงการเพียงพอ ($\bar{x} = 1.53$, S.D. = 0.74) ส่วนอีก 1 ประเด็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ได้รับการกั๊ยมกองทุนผู้สูงอายุ (โดยไม่มีดอกเบี้ย) ($\bar{x} = 1.36$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยรวมมีอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.70$, S.D. = 0.95)

ตารางที่ 2 คุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต	\bar{X}	S.D	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อม	3.36	0.95	ปานกลาง	3
2. ด้านร่างกาย	4.02	0.78	มาก	2
3. ด้านจิตใจ	3.09	1.32	ปานกลาง	4
4. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4.34	0.76	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.70	0.95	ปานกลาง	-

เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34, S.D. = 0.76$) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านร่างกายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.78$) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสภาพแวดล้อม โดยมีภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36, S.D. = 0.95$) และคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09, S.D. = 1.32$) ตามลำดับ จึงเห็นได้ว่าคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมผู้สูงอายุให้ความสำคัญมาก

อภิปรายผล

โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีประเด็นตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุ ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่าโดยภาพรวมผู้สูงอายุในโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยเฉพาะความสะดวกและความปลอดภัยผู้สูงอายุต้องการได้รับมากอาจเป็นเพราะเนื่องจากผู้สูงอายุอยู่ในวันเสื่อมถอย ภาวะสุขภาพไม่แข็งแรง จึงมีความวิตกกังวลในด้านความสะดวกและความปลอดภัย ทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะ การได้รับอันตรายจากการทำทารุณกรรมสอดคล้องกับการศึกษาของ (วันชัย ชูประดิษฐ์, 2555) ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านความสะดวกและความปลอดภัย อยู่ระดับมาก เช่นกัน

2. เพื่อศึกษาโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

2.1 ด้านคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะสภาพบ้านของท่านมีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอสะอาด มีความเป็นส่วนตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สูงอายุในตำบลนาบัวส่วนมาก มีสภาพบ้านและอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอและสะอาด มีความเป็นส่วนตัวที่ดี และเป็นนโยบายส่วนหนึ่งของตำบลนาบัวที่กำชับเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบคอยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุที่ยากลำบากหรือได้รับความเดือดร้อน

2.2 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะรู้สึกสุขภาพร่างกายของท่านสมบูรณ์ แข็งแรงดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สูงอายุในตำบลนาบัวส่วนมาก มีร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ เป็นนโยบายส่วนหนึ่งของผู้นำชุมชนตำบลนาบัวเพื่อให้ผู้สูงอายุในตำบลนาบัว มีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง และมีความเป็นอยู่อาหารการกินที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุพร คูหา (2552) ที่สะท้อนว่าควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวลัยพร นันท์ศุภวัฒน์ (2552) ที่พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนโดยผลการดำเนินการพบว่า ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ การดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย

2.3 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านจิตใจผู้สูงอายุ พบว่าโดยภาพรวมผู้สูงอายุมีความต้องการด้านจิตใจอยู่ในระดับ ปานกลาง พัฒนาการทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่น่าศึกษามีใช้น้อย อาจจะเป็นในด้านความมั่นคงปลอดภัยทางจิตใจ หรือทรัพย์สินเงินทองก็ตาม สภาพทางจิตใจของผู้สูงอายุที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ยังทำให้เกิดผลตามมาอีกหลายประการ ที่เห็นได้ชัดประการหนึ่งคือ การสนใจในตนเองมากขึ้น หมกมุ่นกับเรื่องของตัวเอง ความสามารถในการเก็บกตระขั้วความกังวลในยามที่เกิดความคับข้องใจ ลดลง เมื่อเผชิญปัญหาทำให้เกิดความเครียดและวิตกกังวลอย่างมากผู้สูงอายุที่ฉลาด สุขุม เข้าใจชีวิต เผชิญปัญหาได้โดยการยอมรับความเป็นจริงและปลงตก ปฏิบัติกิจกรรมอันมีคุณประโยชน์ต่อร่างกายและจิตใจอย่างสม่ำเสมอ ก็ย่อมที่จะคงความมีสุขภาพจิตที่ดีและพัฒนาภาวะจิตใจของตนไปสู่ความรู้สึกพึงพอใจ ภูมิใจในชีวิตของตนที่เกิดขึ้นได้

2.4 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับมาก การสร้างฐานะครอบครัว การสร้างสัมพันธ์ทางสังคม มีผู้สูงอายุหลายคนที่ต้องพยายามปรับตัวและเผชิญกับภาวะที่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นเนื่องด้วยวัยที่ชราภาพมากขึ้น และในด้านเชื่อมโยงทางสังคม

ต้องการให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ในชีวิตประจำวัน พัฒนาทักษะในการพูด การฟัง

3. เพื่อเสนอแนวคิดและการแก้ไขปัญหาโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มระดับคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้ 1) ควรกำหนดนโยบายและงบประมาณในการส่งเสริมโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุและยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น 2) ควรเพิ่มขวัญและกำลังใจให้กับผู้สูงอายุ เช่น มีการแจกของ การจัดกิจกรรม เป็นต้น พร้อมลงพื้นที่รับฟังปัญหาของผู้สูงอายุและตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ 3) จัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุและครอบครัวได้ใช้เวลาร่วมกัน เพื่อให้ครอบครัวได้เข้าใจผู้สูงอายุมากขึ้นและมีการตรวจสอบสุขภาพและให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุประจำทุกเดือน 4) จัดโครงการเรียนการสอนอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อหารายได้ หรือประกอบเลี้ยงตนเอง หรือให้มีการจ้างงานสำหรับผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำงานได้ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สูงอายุไม่รู้สึกด้อยค่าในตัวเอง

สรุปผลการวิจัย

โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลนาบัว อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ได้สรุปเพื่อนำเสนอแนวคิดในโครงการสวัสดิการผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อันได้แก่ ต้องการให้รัฐสนับสนุนเงินให้มากขึ้น ต้องการให้รัฐเข้ามาสอบถามความเป็นอยู่ ต้องการได้รับความดูแลและติดตามผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องการบูรณาการและต้องการความต่อเนื่อง ต้องการได้รับการสนับสนุนเรื่องอาชีพเสริม การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ อันได้แก่ ต้องการอบรมเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ และต้องการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง อีกทั้งการส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางานให้เหมาะสมกับวัย นำความสามารถและความต้องการของผู้สูงอายุมาส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อจัดทำกิจกรรมเสริมรายได้โดยให้ผู้สูงอายุสามารถเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน อีกทั้งให้ภาครัฐและภาคเอกชนช่วยประสานแหล่งเงินทุน เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถมีเงินทุนไปประกอบอาชีพตามความถนัด และประสานช่องทางจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตของผู้สูงอายุ อีกทั้งแนวทางในการพัฒนาหรือส่งเสริมคุณภาพชีวิตในด้านสภาพแวดล้อม สภาพบ้านของท่ามมีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอสะอาด มีความเป็นส่วนตัว คุณภาพชีวิตในด้านร่างกาย ผู้สูงอายุต้องการให้มีการส่งเสริมสุขภาพทางกาย อาหารและโภชนาการการออกกำลังกาย มีการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี เยี่ยมบ้านผู้สูงอายุติดเตียง และพัฒนาสวนสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุได้ออกกำลังกาย คุณภาพชีวิตในด้านจิตใจผู้สูงอายุต้องการให้มีกิจกรรมทางจิตวิทยา กิจกรรมคิดบวก กิจกรรมการร้องเพลง กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมธรรมบำบัด กิจกรรมการสวดมนต์ นั่งสมาธิ และคุณภาพชีวิตในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในตำบลนาบัว ต้องการให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ในชีวิตประจำวัน พัฒนาทักษะในการพูด การฟัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1. รัฐควรนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริงเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครอบครัวมีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุ
3. รัฐบาลและองค์กรภาคเอกชนควรจัดให้มีมาตรการหรือการบริการในการสนับสนุนครอบครัวที่เลี้ยงดูผู้สูงอายุ

โดยเฉพาะครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. วิจัยในด้านการพัฒนาอาชีพผู้สูงอายุ
2. วิจัยในด้านสาธารณสุขชุมชนต่อการปฏิบัติผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). สถิติผู้สูงอายุ. เข้าถึงได้จาก<http://www.dop.go.th/th/know/1>

จิราภรณ์เกษร. (2560). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ณรงค์ คุณสุข. (2559). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นัสรียา สือมะ. (2557). **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อำเภอสุขสธารามย์ จังหวัดระนอง**. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ, คณะสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิตารัตน์ ศิลปะเดช. (2540). **ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- มัทนา พานานิรามย์. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ต่อความเป็นอยู่ที่ดี และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นไทย**. ปทุมธานี: สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2550). **หลักการทําวิจัยและการทำวิทยานิพนธ์**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2554). **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วลัยพร นันทศุภวัฒน์. (2552). **การพยาบาลผู้สูงอายุ: ความท้าทายกับประชากรผู้สูงอายุ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- วันชัย ณะวังน้อย, และยงยุทธ พึ่งวงศ์ญาติ. (2541). **รายงานการวิจัย คุณภาพชีวิตของชาวชุมชนแออัดในเขตจังหวัดปทุมธานี**. กรุงเทพฯ: สำนักบัณฑิตอาสาสมัครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันทนี วาสิกะสิน และคณะ. (2547). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสังคมสงเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คันสนีย์ มโนสุจริต. (2550) **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: ศึกษากรณี ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา:ชลบุรี.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2551). สืบค้นวันที่ 22 ธันวาคม 2563, จาก<http://cms.dru.ac.th/jspui/bitstream/123456789/54/6/unit%201.pdf>
- สุพร คูหา. (2552). **แนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Creswell, John W. (2012). **Qualitative Inquiry and Research Design**. London: SAGE Publications Ltd.
- UNESCO. (1981). **Quality of life**. An Orientation of Population Education. Bangkok: UNESCO